

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

Les eleccions municipals

Nostres estimats companys de Girona han publicat un Manifest que per sa importància reproduhim.

Hora es ja que 'ls pobles desperten á la vida veritat y mostrin ab veritable energia lo reviscolament d'una política decenta, imprimint en la marxa administrativa dels Municipis una nova sava d' independencia y dignitat.

Diu aixis tan patriotich document:

«GIRONINS:

El convenciment de que 'l funest régim centralista imperant ha sigut factor principalissim en la decadència del Estat espanyol, y concausa senyalada en els daltabaixos en que s' han perdut els últims restos del seu imperi colonial, portantnos la miseria á casa y la vergonya á fora, es general en el nostre país; el desitg de conseguir un régim francament autonòmic qu' acabi ab tan aborrible estat de cosas, s' ha fet unànim. Y el convenciment y el desitg qu' acabém de senyalar, generalisats á Catalunya, com ho son també á Biscaya y Navarra y forsa extesos á Galicia, van penetrant ja en las demés antigas nacionalitats espanyolas, siguiente de creure que no tardaran moltas d' ellas á unir als nostres els seus esforços, formant una corrent incontrastable pera reclamar la devolució á las entitats naturals y històriques agrupades en la Peninsula ibérica, dels drets y atribucions que 'ls hi corresponen y en mala hora sels hi varen arrebassar.

Penetrats d' aquestas ideas, y entendent que 'l camí propi es el treballar cada hú, primariament, per l' autonomia de la seva terra, presents á la memòria 'ls trastorns passats y fixa la vista en els que no gayre lluny ens amenassan, hem cregit dever de consciència fer una crida al patriotism dels nostres conciutadans, á fi de que, aplegantnos per damunt de diferencias políticas, en la idea salvadora de l' autonomia de Catalunya, conseguim donar una empenta vigorosa en el camí de las nostres reivindicacions, cumplint aixis una obligació, al mateix temps que desmentim la apatia que s' ha atribuit á la nostra ciutat, apatia que, si es sempre un defecte, pot arribar en ocasions á constituir un crim.

Quan més fort brahola la tempestat al defora la casa payral, es quan més s' acosten els germans al entorn de la

llar y ben aixoplugats al escón oblidans insignificants rancúnies. Avuy que bufan las ponentadas, unimse en un sol entusiasme, per la defensa, y quan siguém més forts, per l' atach, contra l' enemic comú. Catalunya no pot pas sucumbir, ni lligada ni sense lligar ab altre Estat.

Al dessota la bandera de las quatre barras, que no s' ha vist may vergonyosament arriada, hi cap tothom de sana y recta intenció, tothom qui no siga el bort desarrelat que no estima la terra ahont va naixer ó l' esclau envilit que festeja, com un gos, el rosegó de pá que, entre cossa y cossa, l' hi dona l' amo.

El nostre programa no hem tingut necessitat de redactarlo. Las Bases de la memorable Assamblea de Manresa, coneigudas ja de tothom y acceptadas avuy unànimement com á expressió la més exacta y concreta de las aspiracions de Catalunya, fosas en l' esperit de las sevas honradas y venerandas tradicions, son la bandera ab que ens aprestém á entrar en las lluytas de la política activa y ellas formarán el nostre «credo» politich, mentres circunstancies que puguin sobrevenir, no determinin en ellas per aspiració general del Catalanisme, cambi de cap mena.

Conegut el programa queda ja naturalment senyalat el camí que te d' emprendre la nostra acció política. En totes ocasions, però especialment en las lluytas electorals, hem de combatre l' antipàtich «caciquisme», no ja sols d' avuy, sino el d'ahir y el de demá, tots absolutament tots els «caciquismes», perque á tots per igual els considerém funestos y degradants pel país, cómplices de tremenda responsabilitat en las disbauxas de la administració espanyola.

Al «cunerisme», arma principal dels «cacichs» y l'ás d' unió d' aquets ab l' estómach insaciabile del centralisme, rebaixament dels districtes que van á enmatllevar fora de casa els seus representats, hem de combàtrel també fins á llençar-lo d' aquet pais hont campa com en casa propia. Y enténquis dels «cunerous» lo qu' hem dit dels «cacichs», que no hem de reparar en diferencies de color, combatentlos, fins quan s' abrigan perfidiosament ab banderas d' honrada y radical oposició. Finalment, y respecte á eleccions municipals, devém fer constar el nostre criteri de no donalshi caràcter polítich, buscant tan solzament en elles moralitat y administració honrada y intel·

gent, que vetlli pera la prosperitat moral y material y 'l bon nom de Girona.

Ab aquest esperit y agrupats en patriòtica germanor elements del catalanisme històrich ab altres procedents del que podríam anomenar regionalisme evolutiu, ens llensem plens de coratge á la lluyta, aixecant ben alta la bandera catalanista, que ho es de concòrdia pera tots els bons fills de Catalunya, als quins exigeix solzament que cumpleixin ab els devers de tals, sens que per això tinguin d' abdicar de las altras ideas qu' en lo politich particülàrment professin.

De vosaltres, ciutadans de Girona, la ciutat honorada per la historia y la llegenda, catalana com la que més, enemiga de tota influencia forastera y aturador segur de totes las invasions, sigue del Nort ó de Ponent, perque á totes ha rebutjat, esperém que donaréu franca y noble resposta al nostre crit, allistantvos á las filas dels que aném á unirnos, sens miras estretas y ab criteri expansiu, però ab plena conciencia y convicció, pera engroixir l' estol libertador de la Patria catalana.

Venu donchs, tots, ab voluntat decidida y fe cega en la justicia dels nostres ideals, disposats á sumar energias y activitats en l' obra reparadora que aném á comensar, pera tractar de la constitució definitiva de una associació que sigui 'l núcleu destinat á treballar en las lluytas políticas d' aquesta ciutat y districte, per la causa de las reivindicacions de Catalunya.

L' acte s' verificarà en el Saló del Odeón á las nou de la nit del diumenge, dia 6 d' Octubre pròxim.

Girona 28 de Septembre de 1901.

Agusti Baràngé, fabricant y propietari.—Ferrán Coll, banquer y propietari.—Joseph Cortada, industrial.—Joan Costa, cerraller.—Pau Civil, catedràtic.—Joseph Ensesa, fabricant y propietari.—Joaquim Franquesa, advocat y propietari.—Joaquim Fabrellas, propietari.—Jaume Garriga, exportador.—Joseph Jubany, procurador.—Juli Laverny, magatzemista.—Ramón Matas, propietari y industrial.—Joan de la C. Majuelo, advocat y propietari.—Francesch Monsalvatge, banquer y propietari.—Joan Planas y Escubós, enginyer constructor.—Joseph M. Planas y Escubós, del comers.—Ignasi Prim de Balle, advocat y propietari.—Ramón Planas, pintor.—Joseph Portas, propietari y industrial.—Joan Ribas, procurador.—Jaume Sagrera, catedrà-

tich.—Emili Saguer, notari y propietari.—Narcís Sambola, advocat y hisendat.—Alfons Teixidor, moliner y fabricant.—Joan Baptista Torroella, advocat y escriptor.—Joan Vilaplana, propietari y fabricant.—Joan Vinyas y Comas, advocat.—Prudenci Xifra, comerciant y propietari.—Joan Almeda, advocat y propietari.

¡A FORA 'LS CONSUMS!

El senyor Pi y Margall ha fet les següents declaracions á un periodista que li va demanar la seva opinió sobre l'impost de consums:

«Sempre he segut enemic de la contribució per consums, que grava 'ls articles de primera necessitat, dificulta la vida del pobre, es cara, ja que 'l seu cobro exigeix un numerós personal y, per lo tant, grans gastos, es onerosa y molesta per la investigació que necessita, estableix una aduana á cada poble, y es ocasionada á conflictes y lluytas.

»He proposat ja varias vegades la substitució d' aquest pel del timbre. Entench jo que, com s' ha establert el timbre per Correus y Telégrafos, pera la administració de justicia, pera las escripturas y pera tota classe de valors de comers, podria adoptarse en tots els articles en venda, y donaria de si, aquesta extensió del timbre, tal vegada millors resultats que l' impost de consums. Es molt lo que's ven al dia en tots els llochs del regne.

»No es complertament nou lo que propuso. El senyor Gamazo ya volgué aplicarho pera 'ls vins y 'l senyor Villa-verde pera 'ls específichs.

Però aquest darrer ministre d'Hisenda va determinar la quantia del timbre per la capacitat del envàs; y, al meu modo de veure, devia determinarlo segons el preu del objecte envassat.

No seria jus exigir un mateix timbre per un litre de vi de Jerez que pera un de vi ordinari.

»Aquesta substitució del impost de consums pel timbre trobaria probablement oposició en els contribuents, com succeix en tota classe de reformas tributaries. Però opino que se la vençeria y fins se la anularia, si s' començava per dir que aixis se suprimia la odiosa contribució de consums.

»Considero que la substitució del impost de consum per timbre hauria de ser general, perque la que va fer el senyor Gamazo era parcial y va aixecar una oposició formidable.

»No se m' amagan tampoch las dificultats que hi há que vencer pera fer productiva aquesta extensió del timbre.

»Pera mi deurian castigarse las infraccions, lo mateix en el comprador que en el venedor. En el venedor, per expedre 'ls articles sense timbre, y en el comprador, per acceptarlos.

»Ademés, hauria de fixar la manera d' usarlo, de manera que 'l timbre no pogués utilisarse dues vegadas.

»Aquesta reforma fins crech que seria moralisadora. El venedor hauria de posar en tot lo que veu el preu, y no l' exagegaria ni 'l reduuria, ja que á proporció del preu hauria de posar el timbre, y no es fàcil que volgués perjudicarse venent á baix preu.

»Avuy l' impost de consums porta un recàrrec de 10 per 100. Pero aquet recàrrec, degut á las passadas guerres, no té avuy cap rahó de ser, sols porque han transcorregut ja p de tres anys, desde que las guerres varen acabar, sino també perq' assengons las declaracions del m' Hisenda, alcansat gran «sur inistre d' els pressupostos y es pos' peravit» en perjudici pel Tresor se ole que sens post. ¿Per ahont pot c' redueixí l' imque abolint aquest? Comensar-se millor porta deu milions una décima, qu' im-

»Lo que no tro de pessetas? sin excepcions. »Ho just es que 's fes-

»No es el primera necesa i l' únic article de pri-dispersat sitat, ni tampoch el més indels vir ale. Fer una excepció á favor sat á s, me semblaria injust y expone las fondadas queixas dels que co-ciam ab altres classes d' article menticis.

»Las lleys, pera mí, han de ser sempre generals: las excepcions son sempre odiosas.»

LES SABATETES DEL SANT

Les noyes que han sigut sagristanes de la festa d' algún carré, ja saben lo que aixó vol dir. Mes per si acas hi ha algú que ho ignore, en poques paraules quedarà enterat.

Es costum molt vella á n' aquesta ciutat lo fer festes als sants dels carrés, y al efecte se nombren dos majordoms que son los encarregats de dirigir les festes y guardar durant l' any la imatge del sant, la bandera, los draps de guarir la capella y demés objectes que s'guen propietat del vehinat. Ademés se nombren dos ó tres noyes que ab lo nom de *sagristanes* se cuyen durant tots los diumenges del any de anar á captar per les cases pera en lo producto de la capta, fer la festa á son degut temps.

La única retribució que tenen les sagristanes en pago de les molesties que 'ls hi ocasiona lo sortir tots los diumenges á pidolar los cinch centimets, es un parell de botines ó sabates que 'ls hi compren los majordoms del fondo de lo recaudat.

Aixó es costum molt antiga y respectada en tots los barris ahont se fan festes. Tan es aixís, que 'ls primers cuartos que surten de la caixa al arribar lo temps de la festa, son les deu pessetes que toquen á cada sagristana

pera comprarselos *sabates del Sant*, com ilgarment se diu.

La Roseta, jove molt maca y de uns divuit anys de edat, era una de les sagristanes del carré de... X.

Al arribar la época de la festa, ella y les demés amigues van anar á pêndres la mida de les sabates pera poderles estrenar lo dia de repartir les tradicionals coques de *panoli*.

— Adeu, m' aca, — va dirli Cisquet al véurela sortir de casa 'l sabater.

Ella 'l va mirar de cap á peus y fent una rialla, burlona passá pel seu costat ab les demés amigues y sens' contestarli.

Cisquet se quedá parat al veure la desatençió que li va fer Roseta, y la va ser mirar doble més perqu' ell n' estava mitj xiflat; pues dos vegades ja li havia fet parlar pera tenirhi relacions, habent contestat ella negativament.

— Ves noya, ves, que jo hem veniré, — digué Cisquet mirant com marxava carré avall aquella jove ingrata.

Arribá lo dia de la festa del carré. La música, la dolsayna, los joves ab los panés del *panoli*, los majordoms ab les vares de posar ordre, los noyets ab les safates de plata pera recullir los cuartos dels que tenen voluntat de pagar les coques, les majordomesses y les sagristanes ab los seus trajes de pagesa á l' antiga, tots estaven preparats; sols la Roseta no havia baixat de casa. L' angunia se la menjava al veurer que per ella no podien comensar la repartició de les copdiciades coques fora del carré.

A pesar d' estar vestida ab la millor roba que tenia la seva mare quan era jove, ab les mitjes de seda de color de rosa; les faldetes de fay morades; lo gipó també de seda ab les boques-màniques girades y adornades ab tres ó quatre botonets de cristall negre; lo mocadó del coll curtet posat en forma de triangul invertit fet de puntilla; les arracades llergues totes d' or incrustades de pedres de Roma y la *gandaya* al cap cenyida ab una cinta de seda ampla formant un ben combinat llas á la part anterior, ¿per qué, donchs, no baixava de casa?

Lo sabater no li havia portat encara les sabates.

Per fi, arriba un aprenentet y les hi entrega.

La Roseta les agafa precipitadament y se les posa, sense fixarse en res més que en lluixir lo garbo, y roja com un primentó perque tothom se fixava ab ella per lo molt qu' havia fet demorar la sortida de la repartició del *panoli*, baixa al carré.

Rom la música, luego la dolsayna y 's posa en marxa la comitiva.

Al cap d' un quart que van fent la repartilla pels carrés, la Roseta pega un jay! y s' atura.

— Que 't passa! — li diu la dona del primé majordóm.

— Res, que la sola de les sabates m' ha saltat, — diu la Roseta mirantse 'ls peus.

— ¿No son noves d' ara? — diu una de les sagristanes ques'acosta á n'elles.

— Si; pero miréu, ja porto la mitja rossegant per terra. ¡Mes qué veig! Si la sola es feta de cartó y ja no puch donar ni un pas!

Al veurer aixó, comensen á riure y á fer brometa una colla de xicots y molta gent que per allí passaba.

— Mireula, porta sabates de cartó, — deya un bailet escarnint á la Roseta y senyalantli 'ls peus.

Aquesta, tota afrontada de veurer qu' era la riota de tothom, se ficá á una casa, y de cap manera vulgué continuar repartir lo *panoli*.

Allí li van portar la seva roba, y 's va cambiar la que duya, anantsen més tart á casa.

¿Qué li havia passat?

Cisquet, pera posarla en ridícul y que li fessen xacola al mitj del carré, manà fer unes sabates ab sola de cartó á un dels treballadors de la casa que li havien fet les bones y que volia lluixir Roseta lo dia de la festa. Mes donant Ramonet una propina á l' aprenentet que portava les sabates á casa la Roseta, y ab l' excusa de mirarles les hi cambià, quedan aixís venjat del desprecí que li va fer aquella jove presumida, quan la va saludar lo dia que s' anà á pêndre la mida de les tan anomenades *sabates del Sant*.

E. Cantero y Hernandez.

Tortosa Octubre, 1901.

L' AYGUAT DEL DILLUMS

La barrancada del Rastre.— Carrers inondats.— Casa enfonada.— Dos homes y dos noys en perill.— Danys materials.— Desperfectes en la línia.

Lo dillum per la tarde escomensá á cauter sobre nostre terme un' ayga moral que seguí aixís, gayrebé, fins á les sis del vespre, á quin' hora lo ruixat fou prenent proporcions alarmants convertintse en un ayguat fortissim que durà més de tres hores.

A les nou de la nit los crits de la gent de fora 'l Rastre advertiren á la població la eixida del barranch, quines aygues devallaven per la major part de la ciutat ab un soroll esferehidor, inondant, ab un instant, totes les botigues dels carrers del Seminari, Moncada, Ample, Bonaire, Sensalsacosta, Plassa de la Font, Angel y San Roch.

Per altra part lo barranch de Caputxins y la vinguda impetuosa del barranquet d' Orleans inondaren la Plassa d' Alfons XII, los carrers baixos del Espanxe del Temple y 'ls que constitueixen l' antiga barriada de San l'ere.

Verament era ferostich l' aspecte de Tortosa enlluernada ab la llum dels llamecs y somogudes les pedres de sos principals carrers per la corrent de les aygues.

Durant la tempesta s' enfonsá una casa del Garrofé, quin derrumbament no ocasioná cap desgracia personal degut á que la familia que l' habitava se trobava aquell dia fora de Tortosa. També en lo més fort del temporal, les aygues arrastraven á un home á la boca de la bollonera del carré Ample y á un altre que junt ab dos fillets seus caygué dintre d' un clot, ayga á coll, en la carretera del Temple.

Gracies als heròichs esforços de varis vehins pogueren tots quatre salvarse d' una mort segura.

Los danys materials son grans, puig tots los camins han quedat completament destruïts. L' hora quedà també inondada, perdentse la major part dels

fryuts. A la garriga les aygues han solsit les més fortes margenades, emportantse 'n los coduls barranch avall.

Al Coll de San Joan s' han solsit casotes les roques qu' estaven agafades sota la muralla dels Quartels.

L' espay de nostre setmanari ens priva d' entrar en detalls y de descriure les escenes tristes que 's desenrollaren en les diferents vivendes de la ciutat ahont l' ayga havia entrat, alcansant un nivell extraordinari.

A la partida de *Fullola* lo temporal fou tant fort, que ademés del desprendiment de roques y solsides de marges, les aygues s' emportaren los vinyals, arbres y terres, formantse una parada monumental en lo Pont de Camarles, quines columnes y trams han sigut arrastrats per la corrent.

Desde l' Ampolla a Benicassim s' han enfonsat tres ponts de la línia ferrea. Degut á n' aquests desperfectes los trens no han circulat ab regularitat y 'ls pochs qu' han sortit á recullir la correspondencia y 'ls passatgers detinguts, ha sigut precis que fessin lo viatje ab molta calma per por á nous enfonsaments.

Tortosa conservarà trist record d' aquest ayguat, con idrat pels mateixos vells, com lo més fort qu' han vist durant sa vida.

LOS CRIMS DEL 16 D' ABRIL

NOUS PROCESSAMENTS

D' entre les varies personnes que foren rebudes á tiros pels empleats del Municipi á ca la Ciutat la llamposa nit del 16 d' Abril de 1898, han sigut processades les següents: D. Theodor Gonzalez, D. Guillem Sacanella, D. Ramon Rico, D. Joan Plà, D. Salvador Villó, D. Joan Princep, D. Thomás Ortega y D. Jacinto Dols.

Si 'ls desenganyos y la mala passió haguessin de pertorbar nostra conciència, demanariam á Deu que 'ns arrebatés la vida mil voltes si mil vides tinguessim. No compreném l' acanallament mes que 'n l' home d' instint: infames; pensém avuy com abans y avuy com abans, també, condemnem lo que deu anatematisar tota persona de judici seré y de conciència recta y honrada.

Los repugnats crims del 16 d' Abril son massa escandalosos pera que Tortosa 'ls oblide en un espay de temps tan curt. No hi ha ningú qu' haigui pogut oblidar la consternació d' aquella nit pahorosa embolcallada en la fumera de la pòlvora y aixordada pel soroll de les descàrregues y 'ls planys de les víctimes inmolades.

No coneixem los secrets del sumari ni tampoch volem coneixels; però 'ns sorprén qu' al cap de dos anys y mitj se modifiqui 'l criteri dels jutges y magistrats qu' entengueren en l'assumpto y 's doni á la causa un nou curs, quin procediment estrany arranca de tots els cors la més viva sensassió.

Respectém lo fallo del Tribunal, y al respectarlo, sentim dintre del cor una forta bategada qu' escòmença per encandilar nostra ànima y acaba per alsar nostra vista á Deu, á quina Misericòrdia infinita ens acullim.

No; no volém que pagui just per peccador. Volém que se salvi l' innocent, siga de la part que siga.

Si la indignitat política corromp lo més sagrat, l' home de bé té l' dever de no corromppers.

Vinga la llum de la justicia divina á il·luminar lo cervell dels sabis magistrats pera que l' fallo d' aquestos siga tot lo més just possible.

Aixó demaném coralment; sense cap encegació, ab l' ànima tranquila, ab la mateixa serenitat que ho ha demanat tothom, desde la persona més humil del poble al que ocupa lo lloc més preeminent.

Al recordar al pobre Eduard Sacanella, podint la terra que l' cobreix y veurer al seu germà Guillén processat per l' assassinat de qui ell al mon més volia, sols acudeixen à nostra pena les darreres paraules del cumplit cavaller D. Vicent López Puigcerver devant del llit mortuori d' aquesta família infortunada.

—«Avuy grabo sobre l' meu cor la desgracia de Vostés; n' oblidaré jamay aquest jorn de desventura. Ja m' cuydaré jo que l' tribunals treballin sense descans.

No hi ha pas doble sentit en aquestes paraules que transcribim. Coneixem un xich massa al zelós diputat per Roquetes, quina honradés, caballerositat y rectitud està molt al demunt de totes les miseries polítiques locals.

Caigui, donchis, lo fallo de la justicia sobre l' verdaders culpables de tanta desgracia y torni l' Cel à Tortosa la pau y tranquilitat que tant anhelen los aymadors honrats d' aquest poble, em pobrit y arruhinat per la falta d' abnegació dels que més dever tenen en defensarlo!

NOTICIES

Lo dijous morí al seu balneari de l' i spluga de Francoli, nostre respectable amich l' Excm. Sr. D. Pere Antón Torres y Jordi, qui enterrament s' ha verificat al Cementiri de Tarragona.

Lo senyor Torres y Jordi havia perteneixut al partit liberal-dinàstich, quina política defensà ab gran esperit y amor, ocupant molts carrechs distingits que desempenyà sempre ab l' aplaudiment de tothom. Més tard, no fa molts anys, trossejat per un desengaix profund, se retirà de la política fusionista, ingressant en lo partit conservador.

Home de talent excepcional, enriquí lo teatre català ab produccions magistrals, entre quines composicions recordem *Lo combat de Trafalgar*, *La clau de casa*, *La Verge de la Roca*, *Lo full de paper* y *L' hereu Jordi*, sobretot aquesta última de condicions molt enlayrades, tant en lo desenrotlló dels més culminants passatges tràgics com en les cadencioses notes que brollen del fons d' un drama tant animat, sentimental, ple de vida y realitat.

Ab la província de Tarragona, que pert un fill ilustre, ploren avuy les lletres catalanes, per quina literatura tan ardent passió demostrà.

Al pregat à Deu per l' ànima del inspirat trovador de nostra terra, fem

avinent nostre més sentit condol à l' afflida família del malaguanyat senyor Pere Anton Torres y Jordi.—D. L. H. P.

Lo divendres à la matinada sortí cap à Tarragona lo primer batalló de Luchana qu' estava à nostra ciutat. Lo segon batalló del mateix Regiment que l' ha rellevat s' ha instalat ja als nous cuartels de Santa Clara.

Los passatgers del tren exprés que anaven de Barcelona á Valencia lo diumens passat, han demanat à la Companyia de ferro-carrils del Nort, deu mil pessetes de indemnisió pels perjudicis que l' ocasionà lo no ser atesos al solicitar per telègrafo à l' estació de Tortosa, que l' tornessin á Tarragona, en virtut de no poder seguir lo viatge per haber trobat lo pont de Camarles enfonsat à consecuciona del desfet d' aygues d' aquella nit, y tenirlos quinze hores deturats à l' estació de Ampolla.

L' apreciable revista *La Veu de Montserrat* publica aquesta setmana en son número 9 de 1901 lo següent sumari:

L' atentat de Buffalo, per Peré A. Sallada.—Colocació de les Santes Relíquies en els altars, per Joseph Gudiol y Cunill, Pvre.—La cançó popular y els orfeons, per Angel Aguiló.—La Patria, poesía, per Ramon Casadevall, Pvre.—Ma primera impresió de Roma, per Lluís B. Nadal.—Menudencias d' Arxiu.—Crónica Religiosa, per S. E.—Crónica del Principat.—Necrologia.—Folletí.—Dos inventaris de Montserrat (Plech VI).

Felicitém à nostre benvolgut amich D. Joan Llonch, de Figueras y à la seva senyora esposa Donya Anaïs Batlló pel naixement del seu primer fill Joan-Felip-Francesch, qui aconteixement han tingut l' amabilitat de comunicarnos.

Deu l' s hi dongui à tots molts anys de vida.

Convensut lo senyor Ministre d' Instrucció pública dels perjudicis que les seves reformes ocasionaren als Colegis privats, ha manat que segueixin les coses com estaven y que únicament afecten dites disposicions als nous centres docents que s' estableixin en lo successiu.

Per un olvit deixarem de consignar que l' dia 25 de Setembre se verificà l' enterro de la Sierva de Jesús, Sor María de la Coronació Arteche y Astigarraga, que morí l' dia abans després de llarga y penosa malaltia sofrida ab admirable ressignació cristiana.

No es estrany qu' haigi sucumbit à la florida edat de 22 anys, puig que l' sacrificis del Institut al qual perteneixia seguen prematurament la existencia d' aqueixos sers privilegiats que portals per la caritat de cuidar y vetllar malalts, no atenen més que à la seva santa vocació, sense mira ni recompensa humana.

Ditxosa la ciutat que com Tortosa hostatja un' associació de caritat, la qual utilisen y necessiten tan los pobres com los richs.

Ens condolém de la mort de tan jove com exemplar religiosa y mentres donem nostre pésam à la Reverenda Su-

periora y germanetes de la difunta, preguém à Deu per la seva ànima, à fi de que l' Senyor corone en la gloria la vida de sacrificis y penalitats à que s' havia dedicat à major gloria de Deu y benefici del proxim.—(R. I. P.)

Nostre estimat confrare *El Diario de Tortosa* ha obert una suscripció en favor de D.ª Marina Carles, propietaria de la casa ensorrada ab motiu del imponent aygut del dilluns.

Aplaudim la idea patriòtica del diari fusioniste.

Tenim entès que la Companyia dramàtica del senyor Macip, que debutarà lo dia dinou d' aquest mes en lo Teatro Principal, posarà en escena algunes obretes de costums mexicanes.

Los artistes que han de representar aquestes obres, son vinguts fa poc de la República Argentina.

Les castanyeres han fet ja sa aparició sota ls perxes y demés sitis de costum.

Lo dijous arribaren à nostra ciutat l' Inspector de vigilancia de la província y sis individus del cos de policia de Tarragona, dirigintse totseguit al barranch de Sant Antoni, ahont descobriren, dins d' un marge, una caixa ab 20 fusells d' antich sistema, dos sabres rovellats y varies municions.

Ningú sab de que s' tracta, pero temim la seguretat que l' diaris de gran circulación sortirán ésverats, veient pel terme de Tortosa una partida carlina que, després de donar molta feyna als amichs del govern, resultarà... qui sab Mare de Deu!

Llops, raboses ó soques de pi.

Lo temps està inclinat à pluja. Ahir à mitj dia caygué à n' aquesta ciutat una bona ruixada, continuant los nuvols disposats à soltarnos un' altre xafech quan menos ens ho pensém.

La tramontana d' ahir ha fet que l' temps refresqué un bon xich.

ALS AGRICULTORS

En los magatzems de D. Martí Gilabert se venen à preus sens competència, fabes de Mahó y del pais, blat de totes classes y ordi, propis pera la sembra y d' una calitat molt excellent.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 6, Ntra. Sra. del Rosé.—Dilluns, 7, Sant March.—Dimarts, 8, Santa Brígida.—Dimecres, 9, Sant Dionis.—Dijous, 10, Sant Francesch de Borja.—Divendres, 11, Sant Nicasí.—Dissapte, 12, Ntra. Sra. del Pilar.

CRÒNICA DE LA COMARCA

DESDE ULLDECONA

En llohança à son gloriós Patró l' Evangeliste Sant Lluch, la vila d' Ulldecona celebrarà dins de pochs dies les festes següents:

Day 17.—Al mitjdia y à la vesprada un vol general de campanes anunciarà la festivitat del dia següent tocant pels carrers escullides pesses la banda de música de Sant Joseph.

Day 18.—A la matinada, la referida banda recorrrerà l' carrers de la pobla-

cio tocant alegre diana. A les nou escomensarà en la Santa Iglesia parroquial la Misa solemne, ab música, dedicada al Patró Sant Lluch, quin panegirich està à carrech d' un coneget y eloquent orador. Per la tarde se cantaràn Vespres, després de les quals s' organizarà una lluïda processó ab assistència del Magnífich Ajuntament.

A la vesprada se celebraran corres d' homes y noys, cavalls, matxos y burros. Per la nit balls populars à la plassa.

Day 19.—A les nou, solemne aniversari pera l' difunts de la Parroquia—Corre de bous per la tarde y balls à la nit.

Day 20.—Bous per la tarde y balls als cassinos per la nit.

Day 21 y 22.—Fira de bestiar, teixits y quincalla. Los remats que vingan de fora podran pasturar, gratis, en la muntanya, ahont s' hi alsa la Ermita.

Si no hi ha cap destorb, durant les festes tindrà lloc la inauguració de la llum elèctrica.

DES'D AMPOSTA

La cullita del arròs toca à son terme en aquesta comarca que ha sigut bastant bona en general, si bé à conseqüència probablement d' una pedregada, surt bastant més fallat de lo que hauria convingut. Pagesos y propietaris estan, emprò, bastant contents.

Els preus, qu' han baixat molt d' ensa que, gràcies als més polítichs que ns han desgovernat, s' ha perdut complertament la important exportació que als mercats antillans se feya d' arròs d' aquesta comarca, y de Valencia, segueixen no més sostinguts, remunerant ab prou feynas el pesat treball y l' gros capital que aquet conreu exigeix.

Els molins han comensat ja à treballar ab bastanta activitat.

Pròximament s' inaugurarà una magnífica fàbrica que pera las manipulacions del arròs s' ha construit en aquesta vila, en la antiga propietat anomenada l' «Castell», per la societat anònima fa poc constituida «Crédito Agrícola Ampostino». Està montada ab tots els avosos de la indústria arrossera, y estarà moguda per forsa hidràulica, derivada del Canal que passa per aquet terme, y per una magnífica màquina de vapor construïda en uns acreditats tallers de Barcelona.

Aquet terme, com tot el Delta en que s' hi cultiva l' arròs, està plé de treballadors de la banda de Valencia que s' guanyan molt bons jornals, à causa de la carencia de brassos pera las feynas actuals. Casi sempre succeeix lo mateix. Per cert que à poca distància d' aquesta comarca hi há milers de treballadors, que, ó estan sense feyna, ó guanyan jornals de set ó vuit rals, y à la banda d' Aragó encara menys, treballadors que aquí podrian guanyar el jornal mitjà que es de tres pessetas y mitja à quatre; però no s' atreveixen à venir, probablement per la mena de treball à que l' conreu del arròs obliga, y potser per la por de les febres, no del tot justificada avuy, ja que l' estat sanitari de tot aquet país ha millorat considerablement.

MORESO

GRAN

Botiga de calsat de totes classes

 SABATES Y BOTINES D' ISTIU

Confecció esmerada pera ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.—Preus fixos.
Ventes al contat.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU.—TORTOSA

ARTHUR MESTRE

Gran surtit de Petaques, Paragues. Pipes.
Parassols. Bastons. Colls. Punys. Mitjes. Mitjons.
Joguets. Puntilles. Brodats. Perfumeria.
Acordeons. Objectes pera regalos
y tota classe d' articles pera barbers.

GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESSES
EN CARTÓ DE TOTES MIDES Y
VENTALLS DE TOTES CLASSES.
CORBATES, QUINCALLA, GUANTS, ETC.

Carrés d' En Carbó, 11 y 13 y Pescadors, 1
TORTOSA

LLIBRERÍA,
COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

DE

D. Obdulio Rodriguez

Carré de Moncada, 1

TORTOSA

LA CHERTOLINA

XOCOLATE

• Y •

LLEGITIM

TURRÓ

DE

CHERTA

•

Joseph Ricart

CHERTA (Tarragona)

IMPREMP TA DE E. Cantero y Hernandez

IMPRESIONS PERA L COMERS: Factures; Cartes; Memorandums; Accions;
Sobres; Prospectes; Lletres; Chéchs; Pagare; Esqueles; Circulars; Notes de preus;
Estats; Rebuts; Catálechs; Talonaris; Volants; Modelació pera oficines; etc., etc.
Impresions ab tinta de copiá.

CROMOTIPOGRAPHIES

Títuls honorífichs
Etiquetes de totes classes;
Invitacions;
Targetes;
Participacions de casament;
De naixement;
De primera Missa
De Professió Religiosa;
Recordatoris y tota classe de trevalls fantasia.

Especialitat ab impresions artístiques sobre satí, papé japonés y pergami.

Vinyetes modernistes y caracters gòtic del sige XV

Varietat en clixés pera goigs y escaps polaris.

Targetes visita desde una pesseta lo cent.

IMPRESIO DE OBRES DE TEXT: Periodichs; Revistes; Memories; Reglaments; Follets; Obres científiques y Literaries, etc., etc.

Esqueles defunció. — Impresos ab tinta blanca sobre papé negre ó cartolina. Trevalls artístichs á varies tintes. — Cromos pera felicitacions y Carnets pera festes y menús. — Impresió de targetes postals.

TIMBRES DE GOMA.—PLANXES DE FERRO ESMALTAT

Timbres de caoutchouc. — Tintes pera sellá. — Tampons, Caixes, Montures, etc. etc.

Carré de San Blay, 34. — Tortosa